

potvrđivanje društvenog života. Individualni i rodni čovjekov život nisu različiti, i pored toga što je - i to nužno - način postajanja individualnog života više poseban ili više općenit način rodnog života, ili rodni život - više poseban ili općenit individualni život.

Kao rodna svijest čovjek potvrđuje svoj realni društveni život i ponavlja samo svoje zbiljsko postojanje u mišljenju, kao što se, obrnuto, rodni bitak potvrđuje u rodnoj svijesti i u svojoj općenitosti postoji za sebe kao misaono biće.

Stoga, ma koliko čovjek bio poseban individuum - a njegova posebnost upravo ga čini individuumom i zbiljskim individualnim bićem zajednice - on je isto toliko totalitet, idealan totalitet, subjektivno postojanje mišljenog i doživljenog društva za sebe, kao što u zbiljnosti postoji isto tako kao percepcija i zbiljski užitak društvenog postojanja, kao i totalitet čovjekovog ispoljavanja života.

Mišljenje i bitak su, doduše, različiti, ali su istovremeno medjusobno u jedinstvu.

Smrt izgleda kao okrutna pobjeda roda nad odredjenim individuumom i kao protivreći njihovom jedinstvu; ali odredjeni individuum samo je odredjeno rodno biće i kao takvo smrtno.

^[54](4. Kao što je privatno vlasništvo samo osjetilni izraz činjenice da čovjek istovremeno postaje predmetan za sebe i, štoviše, da postaje sebi tuđ i nečovjecan predmet, da je njegovo ispoljavanje života njegovo ospoljenje života, da je njegovo ostvarenje njegovo obestvarenje, tuđa zbiljnost, tako se pozitivno ukidanje privatnog vlasništva, tj. osjetilno prisvajanje čovjekova bića i života, predmetnog čovjeka, čovjekovih djela za i pomoću čovjeka, ne smije shvatiti samo u smislu neposrednog, jednostranog užitka, samo u smislu posjedovanja, u smislu imanja. Čovjek prisvaja svoje svestrano biće na svestran način, dakle, kao totalan čovjek. Svaki od njegovih ljudskih odnosa prema svijetu, gledanje, slušanje, mirisanje, kušanje, osjećanje, mišljenje, opažanje, htijenje, rad, ljubav, ukratko, svi organi njegove individualnosti, kao organi koji postoje neposredno u svom obliku kao društveni organi, u svom su predmetnom odnošenju ili u svom odnošenju prema predmetu prisvajanje predmeta; prisvajanje čovjekove zbiljnosti, njeno odnošenje prema predmetu jest potvrđivanje čovjekove zbiljnosti^[55]; čovjekova djelotvornost i čovjekovo trpljenje, jer je trpljenje, shvaćeno ljudski, samoužitak čovjeka.